

Til PMR
Fra Eksamensseksjonen

Sakstype: Vedtakssak
Møtedato: 17. september 2018
Notatdato: 03. september 2018
Arkivsaksnummer: 2018/1541
Saksbehandler: Kristin Steen Slåttå

Forslag om økte undervisningsressurser JUS5502 Lovgivningslære høsten 2019

Bakgrunn

- Jon Christian F. Nordrum har overtatt som ansvarlig faglærer for valgemnet JUS5502 Lovgivningslære høsten 2018 og ønsker å revidere undervisnings- og eksamensopplegg for emnet med virkning fom. høsten 2019.
- Emnet har relativt lavt gjennomsnittstall for eksamensmøtte (17), men er et satsingsområde da det er knyttet opp til Klarspråk-prosjektet. Emnet er foreslått videreført av Institutt for offentlig rett i valgmeneprosessen, hvor det i høringsvaret pekes på emnets samfunnsmessige relevans og den aktuelle interessen og fagutvikling på området og for prosjektet.

Hovedproblemstillinger

- Ansvarlig faglærer søker om følgende:
- Det nye undervisningsopplegget for emnet er inspirert av amerikanske «Legal Clinics». Studentene deles inn i grupper. Gruppene skal gjennomføre et prosjekt for en oppdragsgiver. Prosjektet kan være å evaluere en lov eller en forskrift, det kan være å skrive en mini-NOU med forslag til ny regulering på et område eller svare på en høring. Hovedpoenget er at oppgaven må ta for seg aktuelle regler i samfunnet fra et regelgivningsperspektiv. Oppgaven må inneholde en vurdering av gjeldende regler og forslag til nye regler.
- Hvert semester inngår ansvarlig faglærer et samarbeid med 4-5 utvalgte samarbeidspartnere. Samarbeidspartnere kan være aktører som har aktuelle regelprosjekter. Det kan f.eks. være departementene, direktoratene, Sivilombudsmannen, NHO, LO, WWF, Bellona, Gatejuristen osv. Det kan være faste samarbeidspartnere og samarbeidspartnere som velges ut fra hvilke saker som er aktuelle.
- Plenumsforelesningene vil fungere som verktøykasse og bindeledd for gruppearbeidet.
- Gruppene skal i tillegg til å skrive en mini-NOU være høringsinstans for en annen studentgruppe. Høringsuttalelsen inngår i evalueringsgrunnlaget for gruppen.
- Undervisningsopplegget er også ment å være en del av satsingen på klart lovspråk. Studentene vil få særlig språktrening, gjennom bl.a. et eget kurs i skrivning. (Fra dette kan man vinne erfaring til bruk for et fremtidig «klart lovspråk»-emne som Institutt for lingvistik og nordiske studier ønsker å utvikle sammen med oss.)
- Det er meningen å bruke Canvas for å gi tilbakemelding til og mellom gruppene.
- Gruppens mini-NOU samt høringsuttalelse leveres inn og vurderes til bestått/ikke bestått av ansvarlig faglærer. Estimert besparing er ca. 7000 kr per år.
- Dagens ordning med ordinær skoleeksamen er ikke et godt vurderingsverktøy for dette emnet, det er ikke en godt etablert målestokk å bedømme eksamenssvar etter.

- Ansvarlig faglærer vil også foreslå at det opprettes en bachelorvariant av emnet, og at det orienteres ut om emnet til potensielle studenter i arbeidslivet, både jurister og andre som arbeider med lovtekst. Dette vil øke studiepoengsproduksjonen til fakultetet. Bachelorvarianten av emnet kan inngå i bachelorprogrammet i klart språk ved Institutt for lingvistiske og nordiske studier.
- Ansvarlig faglærer søker om midler fra utviklingspotten til tiltak som fradrag i undervisningsregnskapet for skriveveiledning og/eller å bruke andre undervisere, eksempelvis fra Institutt for lingvistiske og nordiske studier og Språkrådet.

Videre fremdrift

- Ved eventuelt vedtak i PMR implementeres endringene for høsten 2019
- Ansvar for oppfølging: Sekretær for PMR, undervisningsplanlegger for norske valgemner.

Forslag til vedtak:

- *PMR godkjenner de foreslåtte endringene i undervisnings- og eksamensopplegget.*
- *Det opprettes en bachelorvariant av emnet med oppstart høsten 2019.*

Vedlegg

- Faglig begrunnelse fra ansvarlig faglærer

Faglig begrunnelse

I intensjonsavtalen inngått mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Universitetet i Oslo om klarspråk i juridisk utdanning og forskning, inngått 22. august 2016, er det fremhevet at «En effekt av arbeidet skal bli at uteksaminerte studenter fra JUS har utviklet ferdigheter i å skrive klare og forståelige juridiske tekster. Kompetanse om utforming av klart regelverk (lover og forskrifter) er særlig sentralt.» I dag tilbyr ikke fakultetet undervisningstilbud som kan gi denne kompetansen. Det er altså nødvendig å utvikle undervisningstilbud for å oppfylle avtalen.

JUS 5502 er et naturlig sted å starte. Faget slik det er i dag, gir ikke verktøy som er nødvendige for å utforme regelverk. Ferdighetsmålet for JUS 5502 er: «Emnet skal gi evne til å utforme lovforslag og til å analysere sterke og svake sider ved et lovforslag.» Det generelle kompetansemålet er: «Emnet skal gjøre studentene kjent med juristroller knyttet til regelforberedelse og regelgivning og forståelse for hvordan retten kan skapes gjennom lovgivning.»

Dagens undervisningstilbud gjør studentene i stand til å analysere lovforslag, men i begrenset grad å utforme lovforslag, og studentene blir også bare i begrenset grad kjent med juristroller knyttet til regelforberedelse og regelgivning. Grunnen til dette er dels at forelesninger er lite egnet til å oppøve ferdigheter i å skrive regeltekst og å gi kjennskap til juristenes oppgaver i regelforberedelsen. I tillegg gir ikke eksamen mulighet til prøve ferdighetene og kunnskapen som etterspørres. (Det er vanskelig å se for seg gode muligheter til å skrive regler innenfor rammene av skoleeksamen.)

Opplegget som er beskrevet i saksfremlegget, er inspirert amerikanske *legal clinics*. Legal clinics er praksisnær undervisning og beskrives ofte som «a law school program providing hands-on-legal

experience to law school students” (Wikipedia). Den vanlige amerikanske legal clinics gir rettslige råd, og ofte rettspolitiske råd, til klienter under veiledning av en vitenskapelig ansatt. Studentdrevne rettshjelpstiltak, som JussBuss, har likhetstrekk med legal clinics. Formålet er både å gi studentene god læring gjennom å delta i reelle og aktuelle prosesser i samfunnet. Flere fremhever nå denne undervisningsformen som en ønsket utvikling innenfor den tradisjonelle jussundervisningen, se nærmere Alberto Alemanno & Lamin Khadar, *Reinventing Legal Education: How Clinical Education Is Reforming the Teaching and Practice of Law in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press (2018).

I tillegg til å gi en god ramme for undervisning, kan legal clinics gi god samfunnsnytte ved at interesseorganisasjoner eller forvaltning kan få støtte til regelutredning og regelutforming.

Det er meningen å legge opp både undervisningen og studentarbeidet slik at det legges til rette for studentveiledning. Skrivetreningen bør legges opp slik at studentene øves i å lese og å gi tilbakemeldinger på hverandres tekster. Disse ferdighetene – å veilede andre og å lese andres tekster kritisk og konstruktivt – er viktige ferdigheter i praksis, og kan bidra til å at studentene i fellesskap, jobber godt og systematisk om å bedre skriveferdighetene. Oppøvelse av slike evner vil også bidra til å øke bevisstheten om egne tekster og skriveferdigheter. Dessuten har jeg tro på at å utvikle fagfelleferdigheter – iallfall i det lange løp – er et mer effektivt tiltak enn lærerdrevet skrivetrening. Både det å gi tilbakemelding og det å få tilbakemelding fra fagfeller, utvikler egen evne til å skrive gode tekster. Denne delen av undervisningsopplegget vil trekke veksler på pedagogiske teori om fagfelleveiledning (*peer tutoring*) og være inspirert av nye praksiser innen teambasert (tbl.) undervisning.¹

Skrivningen av utredning og regeltekst i JUS 5502, vil inngå som et ben i fakultetets samlede satsingen på klart språk i undervisning. Det gis skrivekurs JUS 1111, i forbindelse med semesteroppgaven på JUS 2211 (nytt fra V18) og skrivekurs for masterskrivende JUR5060. Arbeidet med regeltekst og utredning gir en god anledning til å bruke ressurser på skriveferdigheter. Det kan organiseres som skriveverksteder, som er en metodikk utviklet av Språkrådet og Difi: «Juridisk skriveverksted er en metode som setter samarbeid i system. Jurister, fagpersoner og språkrådgivere jobber med tekstutkast og diskuterer seg fram til løsninger som sikrer både juridisk presisjon og språklig kvalitet.»

Emnet kan gi en god anledning til å gi skrivetrening og –veiledning i samarbeid med Institutt for lingvistiske og nordiske studier. I saksfremlegget for opprettelse av bachelor-studium i klarspråk, ble muligheten for å opprette et «klart lovspråk»-emne fremhevet.

Det ble bl.a. fremhevet at: «Studieprogrammet legger til rette for et samarbeide på tvers av fagmiljøer på Institutt for lingvistik og nordiske studier samtidig som et tverrfakultært samarbeid også vil være en viktig del av denne satsingen, spesielt med Det juridisk fakultet, som instituttet allerede har samarbeidsprosjekter med på klarspråkfeltet.», Se vedlegg til innstilling fra Universitetsdirektøren, fra Institutt for lingvistiske og nordiske studier. 8. juni 2018. I saksfremlegget uttrykker ILN en ambisjon om å «følge opp kontakten med våre samarbeidspartnere å JUS med sikte på å opprette et 'klart lovspråk'-emne».

Det kan også være at JUS 5502 lovgivningslære kan gi et godt grunnlag for andre emner i bachelorprogrammet i klart språk, blant annet er det i bachelorprogrammet lagt opp til et

---

¹ Det er en god del forskning som peker på at fagfelle til fagfellelæring (*peer to peer tutoring*) er en effektiv læringsform, se bl.a. flere arbeider av Eric Mazur. Se om teambasert læring, Børge Lillebø, Tobias S. Slørdahl og Ivar Skjåk Nordrum, *Teambasert læring – en studentaktiviserende og lærerstyrt undervisningsform*, UNIPED, 03/2017 Volum 40.

praksisopphold (20 stp.) og BA-oppgave (10 stp.) som er beskrevet slik: «I praksisoppholdet skal studentene få erfaring med strategisk klarspråkarbeid og med praktisk tekstarbeid. Studentene kan få praksisopphold i regi av Universitetet i Oslo, ha praksisopphold på eventuell egen arbeidsplass i samarbeid med Universitetet i Oslo eller skaffe en egen praksisplass i et skandinavisk eller engelskspråklig land, også da i samarbeid med Universitetet i Oslo. Samtlige praksisplasser skal godkjennes av Universitetet i Oslo. Underveis i praksisoppholdet skal studentene ha tilgang til veiledning ved Universitetet i Oslo. Praksisoppholdet avsluttes med en praksisrapport som vurderes som bestått eller ikke bestått.»